

Integrale landelijke voortgangsrapportage Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's)

Juni, 2014

Inhoud

1. Inleiding	3
Aanleiding en doelstelling	3
Eén overheidsoptreden in de samenwerkingsverbanden RIEC en LIEC	3
Meerwaarde van integraal optreden	4
Over de inhoud van deze rapportage	4
2. Bestuurlijke opdracht en context van het project.....	5
3. Inspanningen en resultaten op landelijke speerpunten	6
1. Prioriteit voor strafrechtelijke vervolging van OMG-leden.....	6
2. Focus op clubhuizen.....	8
3. Bestrijden van invloed OMG's in de horeca.....	10
4. Bestrijden van invloed van OMG's binnen beveiligingsbedrijven	11
5. Bestrijden van invloed van OMG's op harde kernen voetbalsupporters.....	12
6. Niet faciliteren van evenementen van OMG's	12
7. Aanpak windhappers	14
8. Focus op leden van OMG's in overheidsdienst	15
Totaal geverifieerde chapterleden en persoonsgerichte aanpak.....	17
4. Internationaal.....	18
5. Extra ondersteuning lokaal bestuur	19
6. Awareness	20
7. Doorkijk naar het komende jaar	21

1. Inleiding

Aanleiding en doelstelling

Sinds 2012 voert de overheid een zero-tolerance beleid tegen Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's). Het is duidelijk dat dit geen gewone motorclubs zijn maar verenigingen waarin zich opmerkelijk veel personen verzamelen met een strafblad en waarvan het vermoeden bestaat dat de OMG op zijn minst een dekmantel is voor het al of niet gezamenlijk begaan van misdrijven. OMG's bedienen zich van afweerstrategieën om aangifte door het publiek en opsporing door rechtshandavingsinstanties te voorkomen. In 2012 is besloten dat daar een einde aan moet komen en dat een integrale aanpak de beste strategie is. Sindsdien is er veel gedaan, zowel in de verkenning van de aard en omvang van de problematiek als in het ferm optreden daartegen, op lokaal en landelijk niveau, door gemeenten, opsporingsdiensten en Belastingdienst. Doordat de kennis van het fenomeen is toegenomen lijkt het alsof het fenomeen is toegenomen. Dat is niet geval. Het is onderdeel van de strategie om elk incident waarbij OMG-leden zijn betrokken aan te pakken en in de publiciteit te brengen. Daarnaast is het aantal OMG's en het aantal chapters toegenomen.

Dit document beschrijft de overheidsinspanningen om de problemen rond de OMG's, voorheen 1%-motorclubs genoemd, in Nederland te voorkomen en te bestrijden. Deze voortgangsrapportage beslaat de periode januari 2012 tot 1 mei 2014. Het is daarmee een aanvulling op de rapportage van 17 augustus 2012.

De aanpak van OMG's is landelijk en wordt integraal genoemd omdat alle relevante partijen daarbij betrokken zijn, te weten OM, politie, Belastingdienst, FIOD, KMar, burgemeesters en gemeenten en hun diensten, en de aanpak zowel strafrechtelijk als bestuurlijk en fiscaal is. Dit document is derhalve een gezamenlijke rapportage over de gecoördineerde inzet van genoemde partners tegen OMG's. Het beschrijft de gehanteerde aanpak en de behaalde resultaten. Deze verantwoording geschiedt op verzoek van het Landelijk Strategisch Overleg OMG's onder voorzitterschap van de burgemeester van Enschede, de heer P. den Oudsten.

Eén overheidsoptreden in de samenwerkingsverbanden RIEC en LIEC

De betrokken overheidsdiensten geven deze samenwerking vorm in de 10 regionale RIEC-samenwerkingsverbanden en het landelijk samenwerkingsverband van het LIEC. In 11 werkgroepen van deze samenwerkingsverbanden brengen de partners de beschikbare informatie samen (informatieplein), maken gezamenlijk afwegingen over de te voeren strategie, stellen integrale handavingsacties op, monitoren de voortgang en effecten en waar nodig bieden ze ondersteuning aan het bestuur. De RIEC's en het LIEC vormen de spil van deze structuur.

Meerwaarde van integraal optreden

De gekozen aanpak van de complexe problematiek van OMG's in integraal verband werpt zijn vruchten af:

- Toegenomen bewustwording van partners omtrent de aard van de problematiek. Alle partners hebben taak- en accenthouders en portefeuillehouders aangesteld die op landelijk en regionaal niveau samenwerken en hun achterban eensluidend informeren.
- De kennis over chapters, individuen en interventiemogelijkheden is toegenomen. In RIEC-verband worden integrale operationele analyses gemaakt van de club en het clubhuis, wie de leden van de chapters zijn, hoe zij aan hun inkomsten komen, welke bezittingen en schulden zij hebben en in hoeverre zij politie- en justitiecontacten hebben. Deze analyses vormen de basis voor interventies door gemeenten, politie, Belastingdienst, OM en inspecties.
- Alle regio's hebben nu integrale sturing op de aanpak en alle regio's hebben OMG's en hun supportclubs benoemd als handhavingsknooppunt. Partners delen informatie, voor zover wettelijk toegestaan, op basis van het LIEC/RIEC-convenant. Enkele regio's zijn nog bezig de mogelijkheden voor het verstrekken van informatie beter te benutten en de samenwerking met andere partners te versterken.
- Er is een flink aantal barrières tegen de OMG's opgeworpen. Zo is een groot aantal clubhuizen gesloten of voorkomen, evenementen zijn geweerd en leden van OMG's die wetten en regels overtreden worden met persoonsgerichte interventies integraal aangepakt.

Het aantal chapters is weliswaar toegenomen, maar dat kan met fragmentering en conflicten te maken hebben en onduidelijk is of ook het aantal leden groeide. Clubhuizen vinden is in ieder geval moeilijker geworden. Niettemin zoeken OMG's naar mogelijkheden om hun vestigingen in Nederland uit te breiden. Daarom is het belangrijk de integrale aanpak over heel Nederland en alle regio's en gemeenten uit te breiden en het beschikbare bestuurlijk instrumentarium ten volle te benutten.

Over de inhoud van deze rapportage

In deze rapportage worden de resultaten en de inspanningen van de 11 regionale en landelijke samenwerkingsverbanden samengebracht. De tabellen tonen de totale regionale en landelijke scores. Soms zijn er verschillen in de wijze van rapportage; die worden ter plaatse benoemd en verklaard. Dat de cijfers uitgesplitst worden naar (RIEC-)regio doet recht aan het feit dat dit zelfstandige eenheden zijn onder leiding van de stuurgroep RIEC, maar niets af aan het streven om uniform, eenduidig, krachtig en gezamenlijk op te treden tegen OMG's. Dat streven zal in de komende periode met kracht uitgedragen blijven worden.

2. Bestuurlijke opdracht en context van het project

Het mag inmiddels een feit van algemene bekendheid heten dat leden van OMG's als Hells Angels, Satudarah, No Surrender, Bandidos en andere Outlaw Motorcycle Gangs, normoverschrijdend en crimineel gedrag vertonen. Recent nationaal en internationaal onderzoek toont een verwevenheid aan met de georganiseerde misdaad (waar onder drugs- en wapenhandel). Er is sprake van ondermijning door geweld, afpersing en bedreiging in de horeca en beveiligingsbranche. En er lijkt invloed te zijn op de harde kernen van voetbalsupporters.

OMG's zaaien angst door middel van intimidatie- en afpersingspraktijken met als gevolg dat slachtoffers soms geen aangifte durven te doen en bij overheidsdiensten in enkele gevallen terughoudendheid bestaat om op te treden. Het in beslotenheid opereren van deze clubs bemoeilijkt daarbij adequaat toezicht en adequate handhaving. Zo blijken clubhuizen en andere verzamelplaatsen niet altijd aan wet- en regelgeving te voldoen en vertonen OMG-leden bijvoorbeeld normafwijkend verkeersgedrag, zonder dat hier altijd tegen opgetreden wordt of kan worden.

Daarom is een integrale aanpak geboden. De minister van Veiligheid en Justitie heeft - gezien de aard en omvang van de problematiek en na overleg met alle betrokken partijen - in zijn brief aan de Tweede Kamer van 30 januari 2012 dit probleem geduid en een duidelijk standpunt ingenomen. De overheid moet 'linksom of rechtsom de rekening presenteren aan hen die zich schuldig maken aan normoverschrijdend en crimineel gedrag'. Deze problematiek vraagt onder meer om een benadering over de volle breedte, gezamenlijk commitment, het gezamenlijk maken van een duidelijk statement door middel van actiegerichtheid en snelle klappen, als ook een meer stapsgewijze grondige werkwijze en vasthoudendheid, aldus de minister.

Dit leidde tot een meerjarenplan met als doelstelling 'het bestrijden en beëindigen van de norm overschrijdende en criminele activiteiten van OMG's en hun leden'. Het plan bevat landelijke speerpunten die op regionaal niveau operationeel zijn uitgewerkt.

3. Inspanningen en resultaten op landelijke speerpunten

De integrale aanpak waartoe werd besloten omvat de volgende acht landelijke speerpunten:

1. Prioriteit voor strafrechtelijke vervolging van OMG's en hun leden;
2. Focus op clubhuizen;
3. Bestrijden van invloed OMG's in de horeca;
4. Bestrijden van invloed van OMG's binnen beveiligingsbedrijven;
5. Bestrijden van de invloed van OMG's op harde kernen van voetbalsupporters;
6. Niet faciliteren van evenementen van OMG's;
7. Aanpakken windhappers;
8. Focus op leden OMG's in overheidsdienst.

Door deze acht landelijke speerpunten loopt de rode raad van het doorbreken van de schijnbare onaantastbaarheid van de OMG's. Dat vermindert hun effectiviteit en heeft zo een preventief effect.

De tabellen hieronder geven per speerpunt de resultaten per regio over de verslagperiode januari 2012 tot 1 mei 2014 aan.

1. Prioriteit voor strafrechtelijke vervolging van OMG-leden

De strafrechtelijke aanpak van de (leden van) OMG's richtte zich aanvankelijk (2011-2012) primair op het voorkomen van een gewelddadig conflict ('bikerwar') tussen de OMG's in Nederland, hoewel al voor die periode leden van OMG's voorkwamen in opsporingsonderzoeken naar georganiseerde misdaad. Het uittreden van de Satudarah uit de koepel van OMG's (de Raad van Acht of Dutch Council) werd door politie en OM gezien als een voorteken van een mogelijk conflict. Tot een openlijke bikerwar in Nederland is het tot heden niet gekomen. Echter, met de oprichting van No Surrender (2013) en de komst van de Bandidos naar Nederland (2014) zijn er meerdere signalen die duiden op animositeit binnen de OMG's (reacties op 'overpatching' en oprichting van nieuwe chapters, met name door de Bandidos). Politie en OM reageren snel op (gewelddadige) incidenten, en laten daarmee zien dat de OMG's goed in de gaten gehouden worden. Dat heeft er mogelijk toe geleid dat de OMG's tot op heden een openlijke bikerwar uit de weg zijn gegaan.

De strafrechtelijke aanpak van de (leden van) OMG's is in de loop van 2012 en 2013 meer en meer gericht op het bestrijden van de OMG's als gelegenheidsstructuren om ondermijnende misdaad te plegen. De OMG's met hun internationale netwerken en besloten subcultuur, die grotendeels is afgeschermd van de samenleving en overheid, zijn bij uitstek geschikt om de zware en internationale misdaad te organiseren. Immers, een aanzienlijk deel van de leden van OMG's heeft criminele antecedenten, zo blijkt uit het kennisdocument 'Outlawbikers in Nederland' van de politie. Politie en OM hebben de strafrechtelijke aanpak van de OMG's geprioriteerd, dat wil zeggen dat signalen die duiden op betrokkenheid van (leden van)

OMG's bij strafbare feiten prioriteit krijgen in de weging en selectie van zaken. Ook wordt zoveel als mogelijk informatie uit opsporingsonderzoeken gedeeld met de andere overheidspartners om aanvullende en alternatieve interventies te plegen (o.a. sluiting clubhuizen etc.).

De strafrechtelijke aanpak richt zich op zowel strafbare feiten gepleegd door individuele leden van OMG's, als strafbare feiten gepleegd door leden van OMG's in georganiseerd verband (zogenaamde criminele organisatie) en strafbare feiten die aan de OMG zelf kunnen worden toegeschreven.

De politie heeft de afgelopen periode 345 verdachten gehoord in opsporingsonderzoeken welke geleid hebben tot 159 strafzaken die alle OMG-gerelateerd waren. De gehoorde verdachten waren allen lid van een OMG of supportclub. Het betrof zaken op terreinen als openlijke geweldpleging, moord/doodslag, bedreiging, afpersing, diefstal met geweld en/of onder bedreiging, verdovende middelen en wapens.

Een mogelijk juridisch gevolg van de strafrechtelijke aanpak van (leden van) OMG's is de procedure om een civielrechtelijk verbod op (chapters van) OMG's te bewerkstelligen. Aan een civielrechtelijke verbodenverklaring gaat een zware procedure vooraf waarin de zogenaamde werkzaamheid van een rechtspersoon door de rechter wordt getoetst aan de (democratische) rechtsorde. Alleen wanneer de rechtsorde (ernstig) bedreigd wordt door (het bestaan en de werkzaamheid van) de (informele) rechtspersoon, zoals bijvoorbeeld een stichting of vereniging, zal de rechter besluiten tot een civielrechtelijk verbod. Naar het huidige oordeel van het OM vormen zowel veroordeling(en) van (chapters van) OMG's voor een criminele organisatie (art 140 Sr.), als een consistent en integraal (handhavings)beleid van de overheid op de OMG's tezamen noodzakelijke voorwaarden voor een civielrechtelijk verbod (art. 2:20 BW). Het OM heeft het vertrouwen dat met beide voorwaarden een flinke stap gezet kan worden naar een civielrechtelijk verbod van (chapters van) OMG's.

De strafbare feiten

Een inventarisatie van opsporingsonderzoeken en strafzaken naar (leden van) OMG's met betrekking tot de zware en (internationaal) georganiseerde misdaad over de periode 2011-2014 levert 88 opsporingsonderzoeken en strafzaken op. Een aantal daarvan was reeds gestart voor de totstandkoming van de landelijke en integrale aanpak van de OMG's van januari 2012. De opsporingsonderzoeken hebben voor het overgrote deel betrekking op de vier à vijf grote OMG's (en hun supportclubs) in Nederland: Hells Angels, No Surrender, Satudarah, Trailer Trash Travellers, en sinds kort Bandidos. Daarmee wordt ook duidelijk dat deze (en een aantal andere) OMG's zich onderscheiden van de normale, niet normoverschrijdende) motorclubs.

Van de 88 geïnventariseerde (lopende en afgeronde) opsporingsonderzoeken en strafzaken tegen (leden van) OMG's hebben er 8 betrekking op (poging tot) moord en doodslag. In één onderzoek heeft dat geleid tot een gevangenisstraf van 10 jaar en twee keer tot een gevangenisstraf van 7 jaar. In één strafzaak veroordeelde de rechtbank de verdachte (en lid van een OMG) tot 8 jaar gevangenisstraf, waarna in hoger beroep vrijspraak volgde.¹

¹ ECLI:NL:GHAMS:2013:3011

Veruit de meeste (van de 88) opsporingsonderzoeken en strafzaken hebben betrekking op openlijke geweldpleging, mishandeling, afpersing en diefstal met geweld en/of onder bedreiging, namelijk 35 opsporingsonderzoeken. In 9 opsporingsonderzoeken / strafzaken leidde dat tot straffen van 3 tot 4,5 jaar gevangenisstraf en in 7 gevallen tot gevangenisstraffen variërend van 1 tot 2,5 jaar. Ook rechters erkennen in individuele strafzaken het bijzondere karakter van de OMG's in relatie tot criminaliteit. In één strafzaak heeft de rechtbank vastgesteld dat "is geprobeerd de aangevers te intimideren door onder meer een hesje van een motorclub te laten zien, door te schermen met het feit dat één van de mannen net een lange gevangenisstraf had uitgezeten ...".²

In een andere strafzaak meent de rechtbank dat "de omstandigheid dat aangeefster meende dat verdachte lid is van de Hells Angels (...) dat aangeefster zo bang was dat ze niet durfde te vluchten uit angst voor de mogelijke gevolgen".³ Het Hof veroordeelde de verdachte tot een gevangenisstraf van 4 jaar. In een ander opsporingsonderzoek naar een ernstige mishandeling in een horecagelegenheid zijn bij de rechter-commissaris 20 getuigen gehoord. Niemand kon of wilde een belastende verklaring afleggen, waarna het OM de strafzaak moest seponeren.

Verder richten zo'n 25 opsporingsonderzoeken en strafzaken zich tegen de productie en/of handel in verdovende middelen, zoals hennep, synthetische drugs, cocaïne en heroïne en witwassen. In 11 opsporingsonderzoeken wordt / is onderzoek verricht naar de (internationale) handel in vuurwapens, munitie en/of explosieven. De overige 9 opsporingsonderzoeken / strafzaken hebben betrekking op een variëteit aan strafbare feiten.

2. Focus op clubhuizen

De regelgeving voor clubhuizen wordt fermer gehandhaafd. Clubhuizen voldoen immers vaak niet aan de regels. Om een einde te maken aan de schijn van onaantastbaarheid die de leden van deze clubs graag uitstralen, kijken burgemeesters, die eindverantwoordelijk zijn voor de openbare orde in hun gemeente, kritisch naar de clubhuizen. Illegale clubhuizen kunnen worden gesloten en wanneer ze legaal zijn kunnen er voorwaarden gesteld worden aan hun voortbestaan. Eindbeeld is een beperkt aantal clubhuizen waar leden onder strikte voorwaarden legaal bijeenkomen en van waaruit geen criminele activiteiten plaatsvinden.

² ECLI: NL:RBDHA:2013:BY8972

³ ECLI:NL:RBLLE:2012:BX6418

REGIO	Aantal Club huizen	Voldoet niet aan bestemmingsplan	Voldoet niet aan vergunning Drank- & Horecawet	Bestuurlijke Aanpak	Gesloten of afgewend	Stop-gesprekken
Amsterdam	1	1	0	1	0	0
Rotterdam	7	4	5	6	3	0
Den Haag	12	4	6	6	3	1
Zeeland West-Brabant	14	5	5	14	7	2
Noord-Holland	10	3	3	4	0	0
Midden-Nederland	10	6	6	5	4	2
Noord-Nederland	12	6	6	5	2	0
Oost-Brabant	16	2	2	14	13	10
Limburg	10	3	4	2	3	2
Oost-Nederland	19	11	7	14	8	6
TOTALEN	111	45	44	71	43	23

In Nederland zijn in de verslagperiode 111 OMG-clubhuizen (of pogingen tot de oprichting daarvan) geïdentificeerd.

71 gevallen zijn bestuurlijke aangepakt, door het voeren van een stopgesprek, ofwel omdat het clubhuis in strijd is met het bestemmingsplan of in overtreding van de Drank- en horecawet, al dan niet met gebruikmaking van een Bibob-procedure.

Van de 111 clubhuizen zijn er 43 gesloten of afgewend, omdat deze niet voldeden aan de vigerende regelgeving zoals het bestemmingsplan. 44 clubhuizen voldeden niet aan de Drank- en horecawet.

Er zijn 23 zogenaamde stopgesprekken gevoerd. Een stopgesprek is een gesprek tussen de burgemeester, de plaatselijke politiechef en een afvaardiging van de OMG, die voornemens is een clubhuis te vestigen in een gemeente. In dat gesprek wordt duidelijk gemaakt dat de OMG zich aan wet- en regelgeving dient te houden en dat overtredingen niet worden getolereerd. In enkele gevallen wordt ook een stopgesprek met de verhuurder van ruimten t.b.v. een clubhuis gehouden, om deze te bewegen het huurcontract te beëindigen.

De RIEC's hebben een 'Handreiking stopgesprek overheid - OMG' ontwikkeld. De handreiking kan helpen indien vermoed wordt dat een OMG het voornemen heeft zich in een bepaalde gemeente te vestigen. Er staat helder beschreven wat het doel moet zijn van het stopgesprek, welke voorbereidende acties nodig zijn, hoe de uitvoering het beste kan plaatsvinden en hoe het bestuur voor goede opvolging kan zorgen.

Het doel van de landelijke strategie is dat alle gemeenten even actief worden in het aanpakken van clubhuizen die in strijd zijn met het bestemmingsplan.

Een aantal chapters is op zoek naar een clubhuis, zoals de Bandidos in Limburg. Zolang ze geen clubhuis hebben maken zij gebruik van horecagelegenheden, voetbalkantines, woonhuizen of zelfs een vrachtwagen met oplegger. Maar ook daar worden de regels gehandhaafd.

3. Bestrijden van invloed OMG's in de horeca

Er zijn signalen dat OMG's door intimidatie of andere drukmiddelen cafés proberen over te nemen, dan wel innemen als stamkroeg. Doel van de aanpak is hier om het horecaondernemers in nauw overleg met Koninklijke Horeca Nederland makkelijker en veiliger te maken om dit soort situaties te melden, en daardoor beter te kunnen optreden. De horecabranche is zich bewust van de risico's, doet actief aan preventie en meldt signalen van afpersing e.d. bij de politie (evt. via MMA). Naast afpersing zal de aanpak zich ook richten op schijnbeheer en het deurbeleid (zie ook beveiliging).

REGIO	Aantal Objecten met vermoedens	Bibob	Opmerkingen
Amsterdam	2	0	2 onderzoeken lopen, waarvan 1 ook door Belastingdienst.
Rotterdam	2		1 geen activiteit meer van OMG
Den Haag	6	1	4 bestuurlijke rapportages/ 1 gesloten
Zeeland			
West-Brabant	6	3	1 vergunning geweigerd/1 nog niet geopend
Noord-Holland	1	0	onderzoek door bureau Beke Alkmaar/Heerhugowaard i.s.m. stichting M
Midden-Nederland	3	1	
Noord-Nederland	8	0	1 nog niet geopend
Oost-Brabant	3	3	Den Bosch en Eindhoven voorlichtingsbijeenkomsten horeca
Limburg	4		
Oost-Nederland	4	0	2 onderzoeken door bureau Beke (Arnhem en Enschede), Arnhem i.s.m. stichting M. Enschede en Apeldoorn voorlichtingsbijeenkomsten horeca
TOTALEN	39	8	

Landelijk zijn er ruim 30 horeca-objecten waar vermoedens zijn van verwevenheid met OMG's. OMG's bieden aan om een slecht lopende zaak over te nemen (mogelijk witwassen) en de ruimte dan te gebruiken als clubhuis en vergaderlocatie. In enkele gevallen is de eigenaar of uitbater zelf OMG-lid. In enkele andere gevallen is de uitbater vermoedelijk door afpersing gedwongen de gelegenheid ter beschikking te stellen. Uit een opsporingsonderzoek blijkt dat een uitbater werd afgeperst om 12.000 euro te geven ten behoeve van de oprichting van de supportclub Saudarah van de OMG Satudarah.

Enkele horecagelegenheden zijn gesloten of nog niet geopend, omdat de vergunning geweigerd werd. En in een aantal gevallen loopt er een boekenonderzoek van de Belastingdienst.

In acht gevallen is het Landelijke Bureau Bibob ingeschakeld teneinde een vergunning te kunnen weigeren.

OMG's dreigen met aanwezigheid en overlast in de horeca, zo blijkt uit stopgesprekken, wanneer zij niet in de gelegenheid gesteld worden om een eigen clubhuis te gebruiken. Soms voeren burgemeesters ook 'stopgesprekken' met eigenaren/uitbaters van horeca gelegenheden om gebruik door OMG's te voorkomen.

Gemeenten informeren de horeca over mogelijke aanwezigheid van OMG's, de aanpak door de overheid en adviseren tijdens voorlichtingsbijeenkomsten over hun deurbeleid.

Tilburg en Apeldoorn namen initiatieven om het intimiderende uiterlijk van de OMG-leden te beperken door clubvestjes te verbieden in het horeca-gebied of op evenementen-terreinen.

Bij de horeca bestaat schroom om met de politie te spreken over deze praktijken of daarvan aangifte te doen uit angst voor represailles. Om meer informatie over dit onderwerp te krijgen is in opdracht van het Ministerie van VenJ een pilot van Meld Misdaad Anoniem (M.) in de horeca uitgevoerd. De pilot vond plaats in 2 gemeenten (Arnhem en Alkmaar/Heerhugowaard) en de eindrapportage zal binnenkort gereed zijn. Het doel is om meer strafrechtelijke onderzoeken en integrale handhavingsacties ten aanzien van outlawbikers te starten, door meer meldingen en aangiften van onder andere intimidatie, bedreigingen, geweld, afpersing, opiumwetdelicten, witwassen en wapenhandel.

4. Bestrijden van invloed van OMG's binnen beveiligingsbedrijven

Het agressieve en onaantastbare imago van leden van OMG's staat haaks op de verantwoordelijkheid en betrouwbaarheid die van een portier of andere beveiligingsmedewerker wordt gevraagd. OMG's werven uit de beveiligingsbranche is mogelijk door strikt toezicht op de beveiligingsbranche en door een keurmerk van de brancheorganisatie te bevorderen. De branche en de politie hebben zicht op de beveiligers.

Met ingang van 1 mei 2014 is de circulaire met betrekking tot de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (Wpbr) aangepast. De Wpbr stelt nu expliciete eisen aan de betrouwbaarheid van personeel van beveiligingsorganisaties en recherchebureaus. Deze betrouwbaarheidstoetsing is in de circulaire nader uitgewerkt. Wie aantoonbaar verkeert in criminele kringen (bijvoorbeeld een lid van een OMG) kan daardoor aangemerkt worden als onvoldoende betrouwbaar om voor een beveiligingsorganisatie of een recherchebureau werkzaamheden te verrichten.

Momenteel zijn 55 leden van OMG's in het bezit van een beveiligingspas. Gevolg van het nieuwe beleid is dat naar al deze 55 onderzoek wordt gedaan. De dienst Justis heeft reeds van één beveiligingsbedrijf de vergunning ingetrokken en aan verschillende andere bedrijven boetes opgelegd.

Op basis van de oude circulaire heeft de politie de afgelopen periode 11 beveiligingspassen ingetrokken. Voorts controleert de politie actief bij evenementen en aan de deur van horecagelegenheden op een juiste naleving van de Wpbr.

5. Bestrijden van invloed van OMG's op harde kernen voetbalsupporters

Doel van de inzet is het beëindigen van de herkenbare aanwezigheid en invloed van OMG- leden in het betaald- en amateurvoetbal. Met name ongewenste verbanden tussen leden van OMG 's en de harde kernen van voetbalsupporters worden bestreden. Steeds vaker worden OMG leden in full colour, bij de harde kern voetbalsupporters, op de tribune gezien bij voetbalwedstrijden.

Daarnaast zijn in Limburg het clubhuis van een amateurclub en het clubhuis van de betaald-voetbalorganisatie PEC Zwolle in gebruik genomen door outlawbikers. Deze ingebruikname is inmiddels beëindigd.

Harde kern-voetbalsupporters kunnen door hun grote aantallen voor grote verstoringen van de openbare orde zorgen. Het werven van voetbalsupporters kan een OMG de benodigde massa geven in de onderlinge concurrentie en kan ook gebruikt worden om het lokaal bestuur onder druk te zetten in discussies over bijvoorbeeld een clubhuis. Ook kan de betrokkenheid van OMG's een corrumperend effect op voetbalclubs hebben. De Nationale politie heeft in het kader van dit project een verkennend onderzoek verricht naar mogelijke verwevenheid van outlawbikers en (betaald) voetbalorganisaties. De conclusie van dit onderzoek was dat vooralsnog geen verband tussen beide kon worden aangetoond. Gezien het feit dat er steeds vaker supporters in 'colours' worden gesignaleerd, is een diepergaand onderzoek wenselijk.

6. Niet faciliteren van evenementen van OMG's

De overheid faciliteert geen evenementen waarbij duidelijk leden van OMG's betrokken zijn. Vooral gemeenten spelen hier een belangrijke rol. Alle evenementen dienen aan de betreffende wet- en regelgeving te voldoen en gemeenten stellen geen ruimte ter beschikking aan evenementen van OMG's. Doel hiervan is de evenementen volgens de regels plaats te laten vinden en tegen te gaan dat deze evenementen worden gebruikt om het onaantastbare en intimiderende imago te versterken.

Met enige regelmaat worden ride outs (of: toertochten) georganiseerd door of gelieerd aan OMG's. Dergelijke ride outs dragen risico's in zich voor de openbare orde en verkeersveiligheid, zo blijkt uit politieonderzoek. Zogenaamde road captains van de OMG's proberen het gedrag van de weggebruikers te bepalen door straten af te laten zetten en diverse verkeersovertredingen te maken zoals het veelvuldig door het rode licht rijden, het negeren van dwangpijlen, het inhalen over een dubbele doorgetrokken streep en het zelfstandig afsluiten van kruispunten.

Ook blijkt uit politierapportages dat er sprake is van hinderlijk en asociaal rijgedrag met zeer ernstige verkeershinder tot gevolg, bijvoorbeeld door het andere weggebruikers onmogelijk te maken te passeren, rijden over de vluchtstrook en het afsnijden van andere weggebruikers. Ride outs leveren veelal verstoringen van de openbare orde op zoals het intimideren van voetgangers en automobilisten en het provoceren van politiemedewerkers. Deelnemers wanen zich heer en meester op de weg en kunnen dit beeld ook bij omstanders creëren als lijkt dat zij zich niet aan (verkeers)regels hoeven te houden. De politie doorbreekt dat imago door veel bekeuringen uit te delen, veel controles te houden en de regels streng te handhaven.

Bestuurlijke maatregelen kunnen hier zeer effectief zijn. Een ride out kan getypeerd worden als optocht. Daarmee ontstaat voor de voorgenomen ride out een vergunningplicht. Het advies van de landsadvocaat Pels Rijcken om ride outs in het vergunningstelsel op te nemen is onlangs aan de gemeenten aangereikt. Op basis van deze vergunning kunnen ride outs gereguleerd of zelfs verboden worden. Het LIEC heeft met partners een leidraad voor gemeenten ontwikkeld waarin deze stappen helder zijn uitgewerkt is. Deze leidraad is via de RIEC's verspreid onder gemeenten.

De Koninklijke Nederlandse Motorrijder Vereniging (KNMV) heeft haar zorgen geuit over het nieuwe stringente beleid. Met de KNMV zal op korte termijn een nader gesprek worden gevoerd. In dat gesprek zal nogmaals benadrukt worden dat in het beleid een duidelijk onderscheid gemaakt wordt tussen motorrijden en gewone motorclubs enerzijds en OMG's anderzijds. In tegenstelling tot de eerste groep menen OMG's dat de wet op hen niet van toepassing is en gedragen zij zich zo.

De recente ontwikkelingen duiden op een verhoogd risico op een confrontatie tussen de Hells Angels en de Bandidos. Gezien de complexe verhoudingen tussen deze in Nederland actieve OMG's zouden ook andere OMG's hierbij betrokken kunnen raken. Het risico op een confrontatie is reëel, waarbij het niet onwaarschijnlijk is dat dit in de openbare ruimte zal plaatsvinden.

Mogelijke confrontaties in de openbare ruimte

Er zijn spanningen tussen OMG's vooral door de groei van No Surrender MC en Satudarah MC en de komst van (chapters van) Bandidos MC, een internationale OMG en gezworen vijand van Hells Angels MC. Beide laatste clubs vormen de grootste OMG's ter wereld en hun rivaliteit heeft in verschillende landen geleid tot zeer gewelddadige en ernstige verstoringen van de openbare orde, waarbij in de jaren '90 in Scandinavië veertien slachtoffers zijn gevallen. De Hells Angels lijken zich na de komst van de Bandidos sterker te willen manifesteren. De vrees bestaat dat dit kan leiden tot gewelddadige confrontaties tussen beide, vooral wanneer de Bandidos zich in andere gemeenten vestigen. Daarom was het advies voor evenementen waar verwacht werd dat OMG-leden die zouden bezoeken negatief. Veelal heeft het bestuur dat negatieve advies overgenomen. In een enkele situatie is dit besluit aan de voorzieningenrechter voorgelegd en in bijna alle gevallen overeind gebleven. De spanningen tussen de OMG's zijn wellicht tijdelijk. Ieder evenement zal op basis van het karakter van het evenement, en aan de hand van actuele informatie als ook de lokale omstandigheden, maar ook in het licht van de landelijke ontwikkelingen, worden beoordeeld. Uiteindelijk neemt de burgemeester, verantwoordelijk voor de openbare orde in zijn of haar gemeente, de beslissing.

7. Aanpak windhappers

Windhappers zijn personen met een ogenschijnlijk laag of nihil inkomen dan wel personen met een uitgavenpatroon/vermogen dat in wanverhouding staat met het bekende inkomen.

De Belastingdienst beoordeelt of de leden van de OMG's fiscale wet - en regelgeving naleven. Dit doet de Belastingdienst aan de hand van vier zogenaamde compliance factoren te weten:

- juiste registratie;
- tijdig doen van de vereiste belastingaangiften;
- juist en volledig doen van de vereiste belastingaangiften;
- tijdig en volledig betalen van de verschuldigde belastingen.

De behandeling van de OMG's wordt vormgegeven volgens het principe 'samen weten, samen kiezen en samen doen', verwoord in de Leidraad GOC (Geïntegreerde Ondermijnende Criminaliteit). Enkele kantoren van de Belastingdienst waren, ruim voor het landelijk initiatief, reeds betrokken bij de (regionale) behandeling van de OMG's.

Bij de behandeling van de windhappers is de Belastingdienst sterk afhankelijk van de contra-informatie van vooral Politie en OM. De inkomsten bestaan vermoedelijk vaak uit criminele activiteiten waar uit fiscaal perspectief lastig zicht op te krijgen is. De Belastingdienst zal met behulp van die informatie een bron van inkomen moeten kunnen aanwijzen. Zonder aantoonbare bron, geen (belastbaar) inkomen! Dit vormt een blijvend punt van aandacht.

Om de effectiviteit te vergroten hebben de Belastingdienst en de politie data samengebracht in het politie-doelgroepvolgsysteem Amazone. Zo zijn politiemensen op straat geïnformeerd of OMG-leden belangstelling hebben – vanwege fiscale elementen- van de Belastingdienst. Op basis van de opgeslagen informatie zijn werkafspraken gemaakt hoe te handelen. Momenteel is deze werkwijze in Den Haag in werking. Landelijke toepassing volgt later. Er zijn nog geen concrete resultaten bekend.

De komende periode zal de behandeling van de voorgestelde interventies verder vorm moeten krijgen. Daarnaast zal de subjectgerichte aanpak verder ontwikkeld worden ten aanzien van een bepaald aantal leden van de OMG's. In het 2e kwartaal 2014 zal een themadag (dagdeel) worden georganiseerd waarin betrokken medewerkers best practices kunnen delen.

De Belastingdienst heeft boekenonderzoeken uitgevoerd, windhappers behandeld, geparticipeerd in politiecontroles en navorderings- en naheffingsaanslagen opgelegd.

Resultaten Belastingen	Aantal
Boekenonderzoeken	14
Behandeling windhappers	37
Participatie bij Politiecontroles	4
Opgelegde aanslagen (vanaf begin project)	€ 1.877.016

8. Focus op leden van OMG's in overheidsdienst

Doel van dit speerpunt is het weren van leden van OMG's uit overheidsfuncties. Het 'outlaw' zijn is onverenigbaar met een publieke functie: lidmaatschap van een OMG vormt een integriteitsrisico dan wel kan dat vormen. De betreffende medewerker moet duidelijk gemaakt worden dat het lidmaatschap van een OMG derhalve ongewenst is.

Op 29 maart 2013 is een kabinetsreactie op de motie van de leden Dijkhoff en Marcouch⁴ naar de Tweede Kamer gestuurd waarvan de kern is dat het ongewenst is dat ambtenaren in privésituaties willens en wetens in de omgeving van personen verkeren die min of meer structureel normen en wetten overtreden. Het lidmaatschap van een OMG waarvan de individuele leden crimineel gedrag vertonen, is als een dergelijke situatie te beschouwen. Goed ambtenaarschap en integriteit staan daar haaks op. Op 31 juli 2013 is deze norm binnen de sector Rijk in de vorm van een circulaire door de Minister van Wonen en Rijksdienst gepubliceerd in de Staatscourant.

Het LIEC heeft een 'Stappenplan Outlawbikers in overheidsdienst, handreiking voor gemeenten' opgesteld. Deze leidraad voor gemeenten is gebaseerd op de landelijke norm, op gemeentelijke ervaringen en op jurisprudentie. In juli 2013 heeft het Rijk de circulaire 'Ongewenste privécontacten rijksambtenaren' gepubliceerd in de Staatscourant. De circulaire biedt een duidelijke lijn voor mogelijke maatregelen (inclusief ontslag) voor onder meer outlawbikers in overheidsdienst. Uitgangspunt is dat 'goed ambtenaarschap' bepaalde eisen stelt aan het doen en laten van ambtenaren, bijvoorbeeld niet willens en wetens verkeren, zowel in werk- als privésituaties, in de omgeving van personen die min of meer structureel normen en wetten overtreden. Het Stappenplan biedt vijf stappen die een gemeente kan zetten: voer een breder integriteitsbeleid in het kader van goed werkgeverschap, communiceer helder over de beleidslijn, een goede monitoring, ga in gesprek met de werknemer, leg het gesprek met de werknemer vast in een verslag en tref eventueel vervolgmaatregelen.

De directeur-generaal van de Belastingdienst heeft een ontheffing van de fiscale geheimhoudingsplicht afgegeven. Hiermee kunnen medewerkers van de Belastingdienst, bij geconstateerde samenloop, de betreffende werkgever (een RIEC partner) informeren dat een ambtenaar lid is van een OMG.

⁴ TK 29 628 Nr. 364

REGIO	OMG-leden in over- heidsdienst	Ge- meente	Pro- vincie	Rijk	Belas- ting dienst	Defen- sie	Ove- rig	Opmerkingen	Nu werk- zaam en lid
Amsterdam	5	2					3	1 contract gestopt en 1 bdr zelfst	3
Rotterdam	4	3					1		4
Den Haag	4	4						1 in onderzoek, 3 gemeld bij werkgever	4
Zeeland West- Brabant	10					10			7
Noord- Holland	9	5		2		1	1	2 raadsleden	8
Midden- Nederland	3			1		1	1		1
Noord- Nederland	16						16	enkelen semi- overheid	12
Oost- Brabant	2	1					1		1
Limburg	0							wel partners/ associetes	0
Oost- Nederland	8	2			1	5		7 gemeld aan werkgever	8
TOTALEN	61	17	0	3	1	17	23	15	48

61 OMG-leden waren in overheidsdienst, zij hebben ofwel ontslag genomen of gekregen, zijn uit de club gezet, of de overheidsinstelling is verzelfstandigd.

Nu zijn er 48 OMG-leden in overheidsdienst. Vorig jaar was van 44 ambtenaren het OMG-lidmaatschap bekend. Er lijkt sprake van een toename, maar vorig jaar had niet elke regio volledig overzicht. De facto is het aantal OMG-leden in overheidsdienst met 25% verminderd.

Een bijzonder geval vormen de MC Veterans. Deze OMG omvat veteranen waarvan sommige nog in actieve dienst zijn (een veteraan is een militair die uitgezonden is geweest). De politie heeft informatie hierover gedeeld met het ministerie van Defensie en de KMar.

Totaal geverifieerde chapterleden en persoonsgerichte aanpak

De OMG-chapters in Nederland zijn de afgelopen jaren spectaculair gegroeid (zie de staat hieronder). Niet precies bekend is of ook de ledenaantallen gegroeid zijn. Bij de politie zijn inmiddels 1298 OMG-leden bekend. In de zogenaamde PersoonsGerichteAanpak worden zij door de samenwerkende partners aan de hand van hun informatie aangepakt. Het gaat dan hier om belastingschulden, verkeerd gebruik van uitkeringen, openstaande boetes e.d. Inmiddels zijn 188 OMG-leden nader onderzocht.

Bron: Nationale politie, juni 2014

4. Internationaal

De problematiek van OMG's in Duitsland en Nederland is steeds meer in elkaar verweven. Sinds een recent verbod van de Bandidos in Aken vestigde deze groep zich over de grens in België. Ook nemen in het Duitse grensgebied de spanningen toe tussen Satudarah en Hells Angels. Inmiddels hebben de Bandidos zich in Limburg en Noord-Holland gevestigd. Het OMG-probleem is dus niet louter nationaal, maar strekt zich uit tot over de grenzen en zelfs tot buiten Europa. Internationale samenwerking is derhalve van groot belang, te beginnen in de grensstreken.

Via het Bureau Euregionale Samenwerking (BES) in Zuid-Limburg werken justitie en politie nauw met België en Duitsland samen om grensoverschrijdende criminaliteit aan te pakken. Op 17 maart jongstleden hebben de minister van VenJ en de minister van Justitie van de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen aangekondigd nog steviger te gaan samenwerken om onder meer OMG's aan te pakken. Daarvóór had de minister van VenJ al met zijn Duitse (Bonds)collega afspraken gemaakt. Er is een gezamenlijke Arbeitsgruppe ingesteld waaraan ook Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen meedoen en die als opdracht heeft de gezamenlijke aanpak van motorbendes, mobiel banditisme en wietteelt te versterken. Daarnaast is een thematische werkgroep criminele motorbendes opgericht met als doel intensieve samenwerking tussen de euregionale handhavingsdiensten en het uitwisselen van informatie. Ook op landelijk niveau werken OM en politie nauw samen met betrokken zusterdiensten over de grens.

5. Extra ondersteuning lokaal bestuur

Om bestuurders optimaal te ondersteunen in de lokale integrale aanpak van OMG's, is een bestuurlijke ondersteuningsstructuur ingericht. Het Landelijk Strategisch Overleg (LSO), het strategisch gremium van de landelijke aanpak, vervult een belangrijke aanjagende, informerende en ondersteunende rol en heeft reeds vier maal een burgemeestersbijeenkomst georganiseerd om burgemeesters (verder) bewust te maken van de problematiek en het beschikbare instrumentarium. De bijeenkomsten bieden tevens een platform voor hen om met de minister, collega-burgemeesters en de vertegenwoordigers van de landelijke partners ervaringen en uitdagingen te bespreken. Het LSO was ook aanwezig bij het spoedoverleg met de minister en enkele Limburgse burgemeesters op 9 mei 2014. Ook organiseerde het LSO begin juni een expertmeeting met prominente wetenschappers waarin is de effectiviteit van de landelijke integrale aanpak is doorgelicht.

Een ander onderdeel van de bestuurlijke ondersteuningsstructuur is het informeren van burgemeesters over actualiteiten en hen voorzien van concrete handreikingen voor de bestuurlijke instrumenten die het lokaal bestuur heeft. Via de informatiepleinen van de RIEC's worden handreikingen en alerteringen namens het LSO verspreid onder de burgemeesters. Tevens vinden tijdens regionale veiligheidsoverleggen overal in het land voorlichtingsbijeenkomsten plaats.

Tenslotte kan, indien een gemeente in concrete gevallen behoefte heeft aan ondersteuning, het bestuur een beroep doen op het RIEC in de betreffende regio. In elk RIEC is een aparte werkgroep ingericht om deze ondersteuning te bieden. Daarnaast is er bij het LIEC een achtervangteam dat inspringt wanneer de problematiek een bovenregionale of zeer specialistische wijze van ondersteuning behoeft. Indien nodig kunnen op korte termijn experts worden geleverd aan een gemeente die daar behoefte aan heeft.

6. Awareness

Een gemeenschappelijk goede informatiepositie is een van de pijlers onder een succesvolle landelijke aanpak van OMG's. De politie heeft daarom in april het kennisdocument 'Outlawbikers in Nederland' uitgebracht ten behoeve van de integrale aanpak.⁵ Op basis van wetenschappelijke literatuur, mediaberichten, dossieronderzoek van relevante opsporingsonderzoeken en een kwantitatieve analyse van antecedenten en in samenwerking met Universiteit Leiden bundelt dit rapport de bestaande kennis, nieuwe inzichten en analyses. Het document beschrijft op hoofdlijnen de problematiek van de OMG's, hoe deze zich intern organiseren en de resultaten van onderzoek naar criminele antecedenten van leden van OMG's. Hieruit blijkt dat ruim 80% van hen een strafblad heeft.

Op 17 april heeft de politie vervolgens een besloten landelijk minicongres georganiseerd waarin zij dit kennisdocument heeft gepresenteerd. Ruim 250 aanwezigen van Belastingdienst, (burgemeesters van) gemeenten, OM, RIEC's, LIEC, departementen en politie kregen daarnaast een presentatie van een opsporingsonderzoek en van bewezen effectieve integrale aanpak van de gemeente Enschede.

⁵ Te vinden op de internetpagina van de nationale politie.

7. Doorkijk naar het komende jaar

De landelijke strategie inzake de aanpak van OMG-gerelateerde problemen is gestoeld op het meerjarenplan. De speerpunten daaruit blijven ook het komende jaar het uitgangspunt.

Tegelijkertijd vergt een adequate aanpak een periodieke beschouwing van de mate van effectiviteit. Deze beschouwing heeft in deze rapportageperiode in juni de vorm gekregen van een spiegelbijeenkomst van de leden van het LSO met een aantal wetenschappers. Tijdens deze bijeenkomst zijn de uitgangspunten die onder het plan van aanpak liggen tegen het licht gehouden en is bezien of deze ook door een externe bril gezien nog actueel zijn. Geconcludeerd werd dat dit zeker nog het geval is. Aard en omvang van de problematiek zijn bovendien onveranderd ernstig te noemen.

De landelijke strategie zal op de volgende punten worden aangepast:

- a) het intensiveren van de internationale aanpak;
- b) het onderzoeken van de mogelijkheid te komen tot een verbreding van het handelingsperspectief (bijvoorbeeld uitstapprogramma's);
- c) het specificeren van het beleid zodat (evenementen van) de 99% van de goedwillende motorrijders zo min mogelijk door het beleid wordt geraakt;
- d) het versterken van de ondersteuning van het lokaal bestuur vanuit de RIEC's en het LIEC;
- e) het lering trekken uit de aanpak van vergelijkbare problemen zoals de omgang van criminele hooligans; en
- f) het actief betrekken van andere (private) partijen dan overheidsorganisaties, zoals Horeca NL, KNVB en Koninklijke Horeca Nederland, om de aanpak te versterken.

Deze maatregelen moeten nog nader worden uitgewerkt. In toekomstige rapportages zal hierop meer specifiek worden ingegaan.

